

Viestintävirasto

Markkinakatsaus

2/2009

Markkinakatsaus 2/2009

Markkinat ja investoinnit

8.9.2009

JOHDANTO

Viestintäviraston markkinakatsaus 2/2009 esittelee keskeisimpiä ja ajankohtaisimpia Suomen viestintämarkkinoita kuvaavia markkinatietoja. Perinteisten puhelu- ja laajakaistamarkkinoita kuvaavien tunnuslukujen lisäksi katsaukseen sisältyy ajankohtaisia tilastotietoja mediamarkkinoilta ja postitoiminnasta. Markkinakatsauksessa 2/2009 esitellään myös tietoja teleyritysten investointimahdollisuuksista ja -tarpeista.

Investointitarkastelut pohjautuvat Viestintäviraston syksyllä 2006 tekemään selvitykseen teleyritysten investoinneista ja niihin vaikuttavista tekijöistä. Teleyritysten investointimahdollisuuksien ja -tarpeiden esitleminen on jatkoa viraston markkina-katsausta 2/2008 varten teke-

mään investointitarkasteluun. Investointeja käsittelevässä osiossa tarkastellaan edellisvuoden tarkastelusta poiketen teletoiminnan liikevaihdon mukaan laskettuna kymmenen sijasta 11 suurimman yrityksen investointimahdollisuuksia ja -tarpeita. Lisäksi teleyritysten investointikäyttäytymistä ja siihen vaikuttavia keskeisiä tunnuslukuja verrataan oman toimialan ja toisaalta kaikkien yritysten mediaanilukuihin.

Markkinakatsaus perustuu Viestintäviraston eri teleyrityksiltä ja julkisista lähteistä keräämiin tietoihin. Investointiseurannassa käytetyt oikaistut tilinpäätöstiedot Viestintävirasto on saanut Balance Consulting Oy:ltä ja luottoluokitukset Suomen Asiakastieto Oy:ltä.

TELEMARKKINAT

Laajakaistapalvelut

Laajakaistaliittymät ja -tekniikat

Laajakaistaliittymien määrä jatkoi kasvuun pääasiallisesti mobiililaajakaistaliittymien kasvun myötä. Vuoden 2009 ensimmäisen vuosipuoliskon jälkeen Suomessa

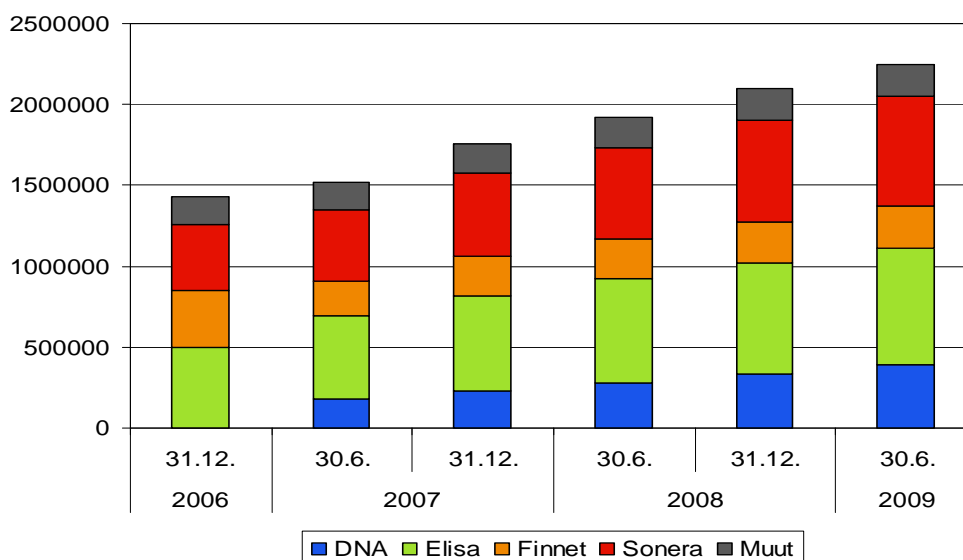
oli yhteensä lähes 2 244 000 laajakaistaliittymää sisältäen sekä kotitalousasiakkaiden että yritysasiakkaiden laajakaistaliittymät. Liittymämäärä kasvoi puolen vuoden aikana lähes 150 000 liittymällä eli noin seitsemällä prosentilla.

Vuosi	2006		2007		2008		2009
Ajankohta	31.12.	30.6.	31.12.	30.6.	31.12.	30.6.	30.6.
DSL	1 161 100	1 210 900	1 270 500	1 270 100	1 231 300	1 216 300	
Kiinteistö- ja taloyhtiöliittymä	72 900	98 100	114 000	104 600	134 900	104 700	
Kaapelimodeemi	181 100	192 900	209 600	212 900	214 800	215 500	
Mobiililaajakaista			143 100	307 100	479 700	664 300	
Langaton laajakaista			15 300	19 600	26 100	31 600	
Muu	13 800	18 300	7 700	9 000	9 800	11 500	
Yhteensä	1 428 900	1 520 200	1 760 200	1 923 300	2 096 600	2 243 900	

Taulukko 1. Laajakaistaliittymien kehitys vuosina 2006 – 2009.

Vuoden 2009 ensimmäisen puolivuotiskauden lopussa Elisa Oyj oli markkinaohjaja noin 32 prosentin markkinaosuudella. TeliaSonera Oyj:n markkinaosuus oli noin 30, DNA Oy:n noin 17 ja Finnet-ryhmän yritysten yhteenlaskettu markkinaosuus noin 12 prosenttia. Muiden laajakaistapalvelujen tarjoajien yhteenlaskettu markkinaosuus pysyi yhdeksässä prosentissa. Muista laajakaistapalveluista tarjoavista

yrityksistä suurin oli edelleen Sanoma Television Oy (Welho), joka toimii pääosin kaapelitelevisioverkossa. Vuoden 2008 lopun tilanteeseen verrattuna Elisan markkinaosuus laski prosenttiyksiköllä, ja vastaavasti DNA:n markkinaosuus nousi prosenttiyksikön verran. Muiden yritysten osalta markkinaosuuksissa ei tapahtunut merkittäviä muutoksia.

Kuvio 1. Laajakaistaliittymät ja operaattoriryhmien markkinaosuudet vuosina 2006 – 2009.

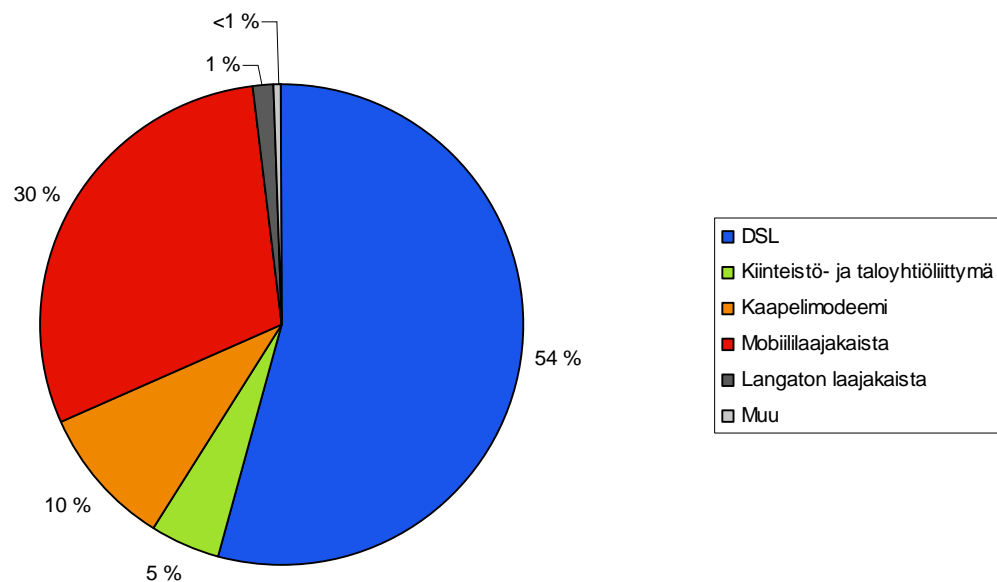
Vuoden 2009 ensimmäisen puolivuotis-
kauden lopussa laajakaistaliittymien yh-
teysnopeuksissa ei tapahtunut merkittäviä
muutoksia suhteessa vuoden 2008 lopun
yhteysnopeuksiin. Kaikista laajakaistaliit-
tymistä lähes 60 prosenttia oli edelleen
yhteysnopeudeltaan 2 Mbit/s tai sitä no-
peampia. Tasan tai yli 10 Mbit/s laajakais-
taliittymiä oli kesäkuun lopussa noin 10
prosenttia, ja tasan tai yli 100 Mbit/s laa-
jakaistaliittymiä oli noin yksi prosentti.
Yhteysnopeudeltaan alle 2 Mbit/s laaja-
kaistaliittymiä oli hieman yli 40 prosenttia.
Yhteysnopeuksien jakautumista kuvaavat
luvut eivät sisällä mobiililaajakais-
taliittymiä.

ADSL- tai muuhun DSL-tekniikkaan perus-
tuvien liittymien määrä jatkoi vähenemis-
tä, mutta kuitenkin vain noin 15 000 liit-
tymällä, kun vuoden 2008 toisen
puolivuotiskauden aikana liittymämäärä
väheni lähes 40 000 kappaleella. DSL-
tekniikkaan perustuvat liittymät säilyttivät
yhä asemansa suosituimpana laajakaista-
liittymätyyppinä. DSL-tekniikkaan perus-
tuvia liittymiä oli kesäkuun lopussa noin
54 prosenttia kaikista laajakaistaliittymis-

tä, mikä oli noin viisi prosenttiyksikköä
vähemmän kuin vuoden 2008 lopussa.

Mobiililaajakaistaliittymien osuus kaikista
liittymätyypeistä kasvoi noin seitsemällä
prosenttiyksiköllä 30 prosenttiin. Mobiili-
laajakaistaliittymien suhteellinen kasvu-
vauhti kuitenkin hidastui. Vuoden 2008
jälkimmäisellä puolivuotiskaudella mobiili-
laajakaistaliittymien määrä kasvoi vielä yli
55 prosentin kasvuvauhtia, kun vuoden
2009 ensimmäisellä puolivuotiskaudella
kasvuvauhti oli enää reilut 35 prosenttia.
Reaalinen kasvu oli kuitenkin nopeampaa,
sillä vuoden 2009 ensimmäisen puolivuo-
tiskauden aikana liittymämäärä kasvoi yli
10 000 liittymällä enemmän kuin vuoden
2008 toisen puolivuotiskauden aikana.

Kaapelimodeemiliittymä oli edelleen kol-
manneksi yleisin liittymätyyppi säilyttäen
noin 10 prosentin osuutensa. Erilaisia kiin-
teitä langattomia laajakaistaliittymiä oli
vuoden ensimmäisen puoliskon lopussa
yhteensä reilut 30 000 kappaletta eli rei-
lun prosentin verran kaikista laajakaista-
liittymistä.

Kuvio 2. Laajakaistaliittymät liittymätyypeittäin 30.6.2009.

Laajakaistapalveluntarjoajien asiakaspalvelun laatu

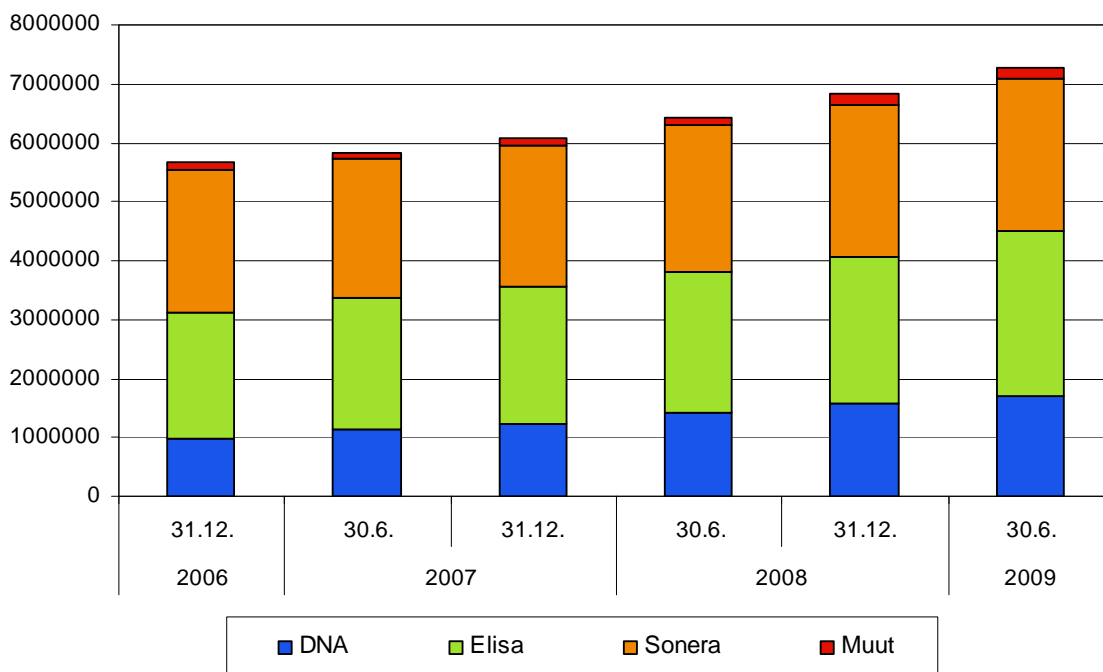
Vuoden 2009 ensimmäisellä ja toisella neljänneksellä asiakaspalvelun keskimääräinen vastausaika oli alle minuutin yli 80

prosentilla laajakaistapalvelun tarjoajista. Asiakaspalvelun keskimääräiset vastausajat DNA:n, Elisan, Saunalahden, TeliaSoneran ja Welhon osalta olivat parantuneet vähintään 25 prosenttia vuoden 2008 huonoimpaan arvoon verrattuna.

Matkaviestinpalvelut

Matkaviestinliittymien lukumäärä kasvoi vuoden 2009 ensimmäisen vuosipuoliskon aikana vajaat seitsemän prosenttia ja kesäkuun lopussa Suomessa oli lähes 7,3 miljoonaa matkaviestinliittymää. Liittymämäärillä laskettuna suurimpien matkaviestinoperaattoreiden järjestys muuttui Elisan noustessa markkinaosuudeltaan

markkinoiden suurimmaksi. Kesäkuun lopussa Elisan markkinaosuus oli noin 38 prosenttia, TeliaSoneran noin 36 prosenttia ja DNA:n noin 23 prosenttia. Pienempien toimijoiden yhteenlaskettu markkinaosuus säilyi yhä noin kahdessa prosentissa.

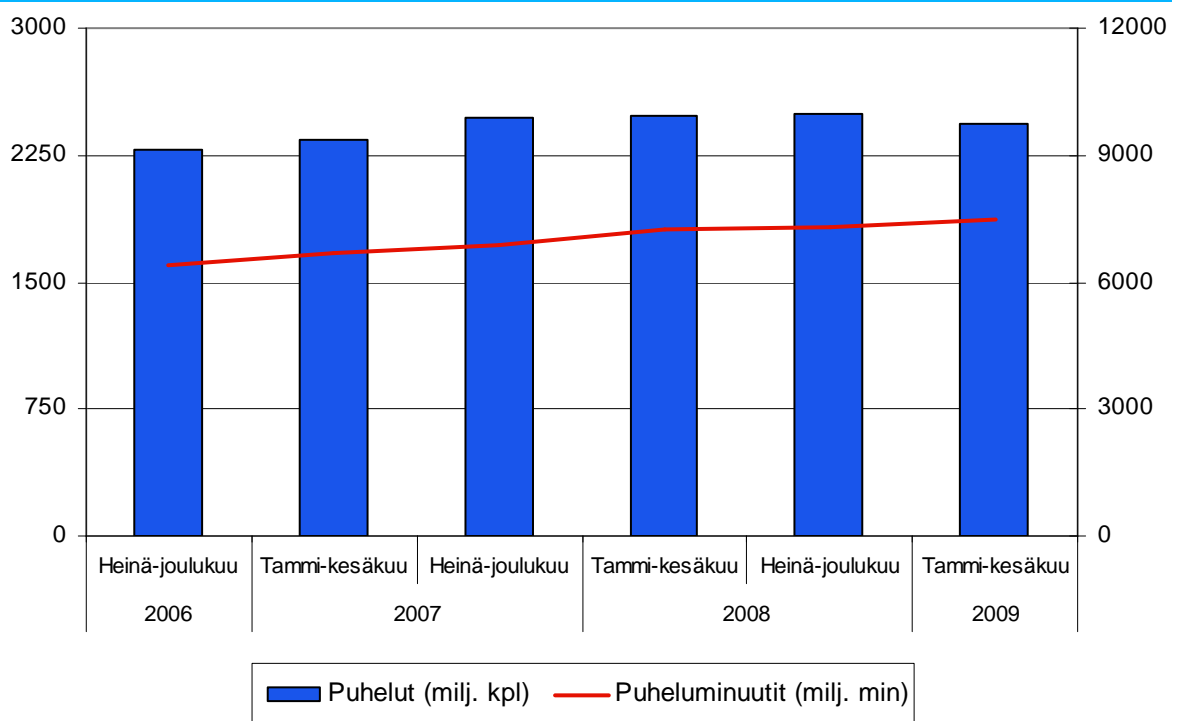
Kuvio 3. Matkaviestinliittymät ja markkinaosuudet vuosina 2006 - 2009.

Puheluminuuttien määrän kasvu hidastui vuoden 2009 ensimmäisellä vuosipuoliskolla kahteen prosenttiin, kun kasvu vielä vuotta aiemmin oli vastaavalla ajanjaksolla vajaat kuusi prosenttia. Vuoden 2008 molemmilla vuosipuoliskoilla puhelukap-

paleet olivat määrällisesti melko samalla tasolla, mutta alkuvuoden 2009 aikana puhelumäärä kääntyi vajaan kahden prosentin laskuun. Näiden muutosten seurauksena keskimääräinen matkapuhelun kesto piteni 3 minuuttiin ja 4 sekuntiin.

Vuosi	2006		2007		2008		2009	
Ajankohta	Heinä-joulukuu	Tammi-kesäkuu	Heinä-joulukuu	Tammi-kesäkuu	Heinä-joulukuu	Tammi-kesäkuu	Heinä-joulukuu	Tammi-kesäkuu
Matkaviestinliittymät	5 670 000	5 810 000	6 080 000	6 430 000	6 830 000	7 280 000		
Puhelut (kpl)	2 279 000 000	2 342 000 000	2 467 000 000	2 472 000 000	2 490 000 000	2 439 000 000		
Puheluminuutit	6 403 000 000	6 687 000 000	6 859 000 000	7 233 000 000	7 315 000 000	7 479 000 000		

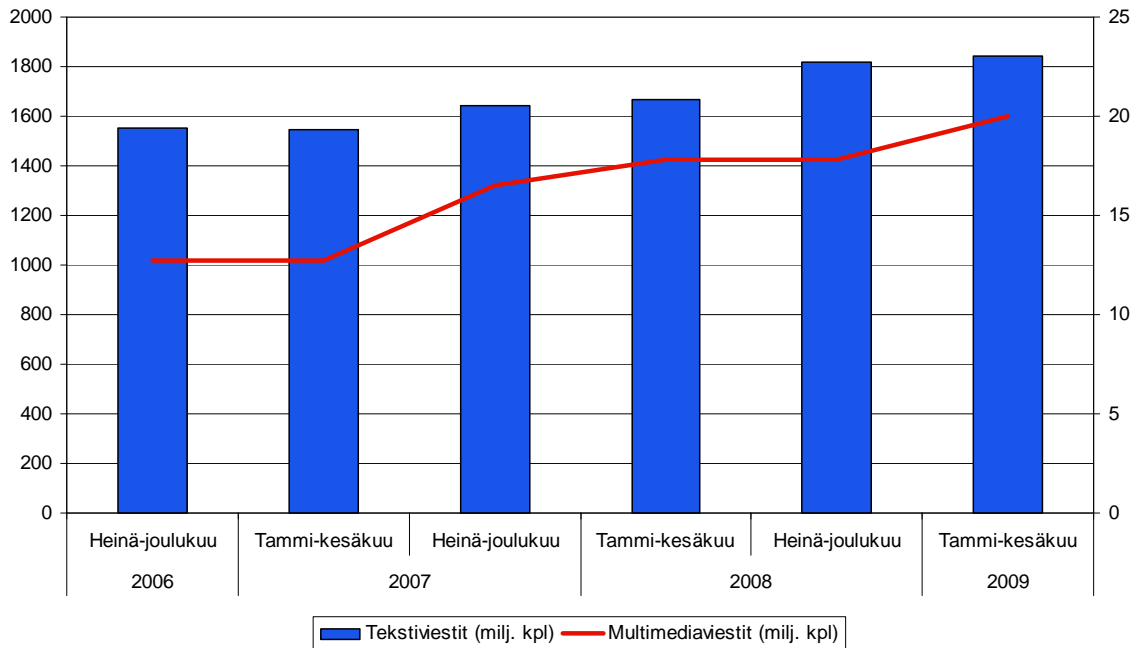
Taulukko 2. Matkaviestinliittymien ja puhelumäärien kehitys vuosina 2006 - 2009.

Kuvio 4. Matkapuhelut 2006 - 2009.

Suomessa lähetettiin vuoden 2009 ensimmäisellä vuosipuoliskolla yli 1,8 miljardia tekstiviestiä, mikä oli noin 10 prosenttia enemmän kuin edellisvuoden vastaavana ajankohtana. Vastaavasti multime-

diaviestejä lähetettiin noin 20 miljoonaa kappaletta, mikä oli lähes 13 prosenttia enemmän kuin vuoden 2008 ensimmäisen puolenvuoden aikana.

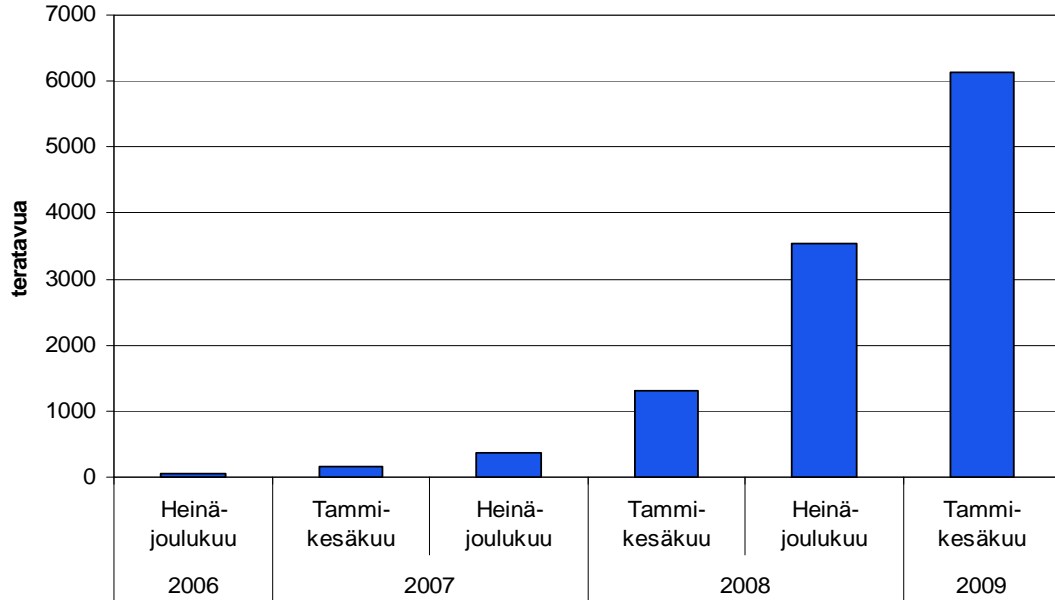
Kuvio 5. Lähetetyt SMS- ja MMS-viestit vuosina 2006 - 2009.

Vuosi	2006		2007		2008		2009	
Ajankohta	Heinä-joulukuu	Tammi-kesäkuu	Heinä-joulukuu	Tammi-kesäkuu	Heinä-joulukuu	Tammi-kesäkuu	Heinä-joulukuu	Tammi-kesäkuu
SMS (milj. kpl)	1 552	1 543	1 645	1 668	1 818	1 845		
MMS (milj. kpl)	13	13	17	18	18	20		

Taulukko 3. Lähetetyt SMS- ja MMS-viestit vuosina 2006 - 2009.

Matkaviestinverkossa siirretyn datan määrä kasvoi yli 70 prosenttia suhteessa vuoden 2008 toisella puolivuotisjaksolla siirretyn datan määrään. Vuoden 2009 ensimmäisellä vuosipuoliskolla siirretyn datan määrä oli noin 6 100 teratavua. Jokaista mobiililaajakaistaliittymää kohden laskettuna siirretty datamäärä vastaa reilua

1 500 megatavun siirtomäärää kuukaudessa eli noin kahta normaalin cd-levyn sisältämää datamäärää. Kaiken kaikkiaan matkaviestinverkon datan siirtopalveluita käytettiin noin 2,5 miljoonasta matkaviestinliittymästä.

Kuvio 6. Matkaviestinverkoissa siirretyn dataliikenteen määrä vuosina 2006 - 2009 (Vuosikatsauksessa 2008 julkaistu datasiirtomäärä koskien vuoden 2008 toista puoliskoa on korjattu).

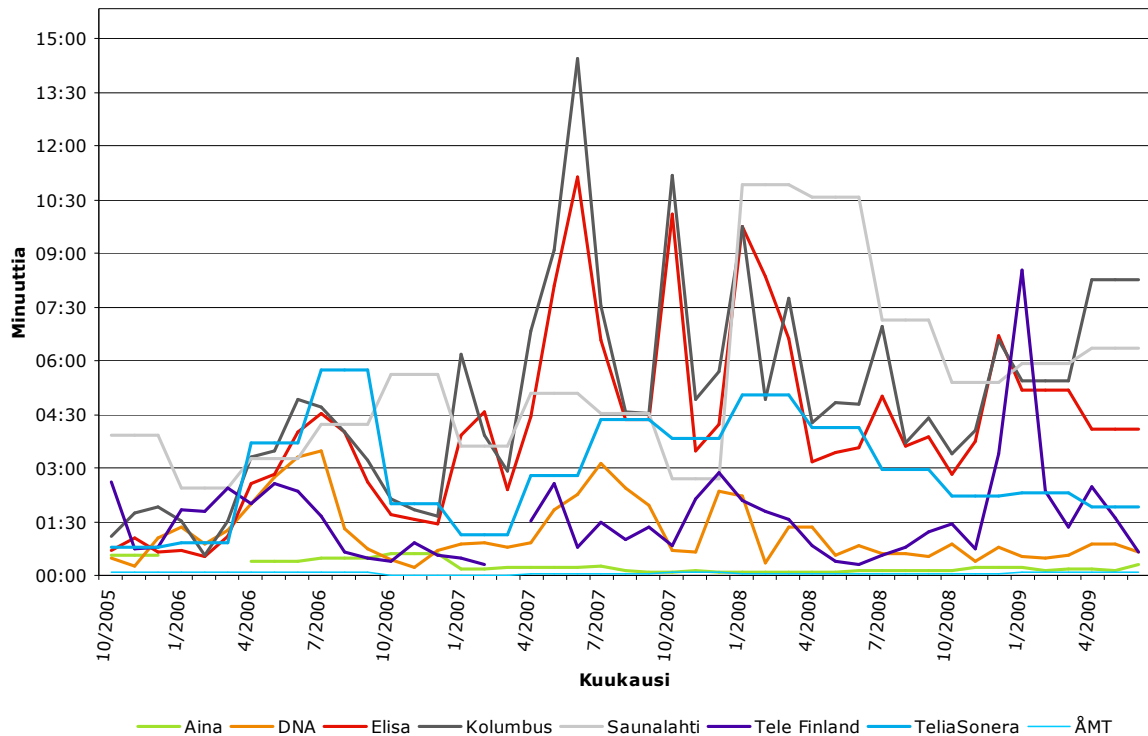
Kesäkuun lopussa 2009 oli voimassa lähes 1,2 miljoonaa kytkykauppasopimusta. Kaikista matkaviestinliittymistä kytkyliittymien osuus oli noin 16 prosenttia. Matkaviestinverkossa olevien 3G-kykyisten päätelaitteiden määrä oli kasvanut lähes 2,5 miljoonaan. Luku sisältää sekä liittymän yhteyteen paketoitua että erikseen hankitut 3G-verkossa toimivat päätelaitteet.

Siirrettyjen numeroiden määrä vuoden 2009 alkupuoliskolla oli kasvanut noin 40 prosenttia edellisen vuoden vastaavaan ajanjaksoon verrattuna. Numpac Oy:n siirtotilaston mukaan matkapuhelinnumeroita siirrettiin vuoden 2009 ensimmäisen vuosipuoliskon aikana noin 310 000 kappaletta. Liittymämääriin suhteutettuna numeron siirtoja tehtiin 4,2 kappaletta sataa liittymää kohden, kun vastaavaan

aikaan vuonna 2008 numeron siirtoja tehtiin 3,4 kappaletta.

Matkaviestinverkon asiakaspalvelun laatu

Vuoden 2009 ensimmäisellä ja toisella neljänneksellä Ålands Mobiltelefon Ab:n, Globetel Oy:n, Aina Group Oy:n, DNA:n ja Cubio Oy:n keskimääräiset vastausajat ovat olleet tasaisesti alle minuutin. Asiakaspalvelujen keskimääräiset vastausajat olivat DNA:n, Elisan, Kolumbuksen, Sausalahahti Group Oy:n ja TeliaSoneran osalta parantuneet vähintään 25 prosenttia vuoden 2008 huonoimpaan arvoon verrattuna. Tele Finlandilla oli ongelmia vielä alkuvuonna 2009, mutta kesäkuussa 2009 sen asiakaspalvelun keskimääräinen vastausaika oli parantunut jo alle minuutin tasolle.

Kuvio 7. Matkaviestinoperaattoreiden asiakaspalvelun vastausajat.

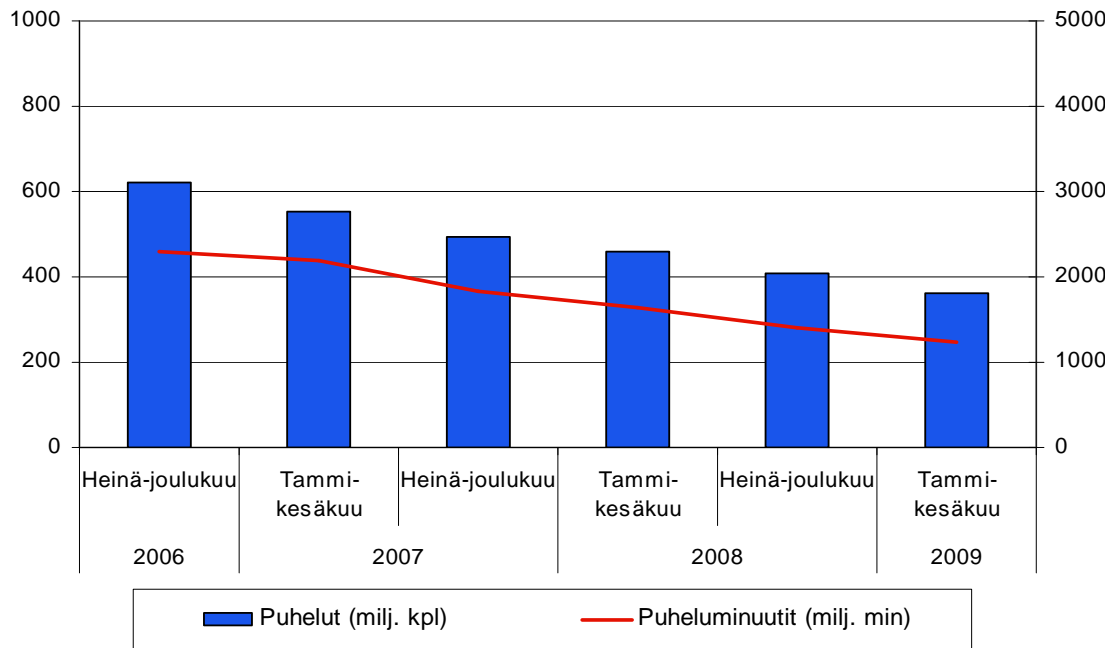
Kiinteän puhelinverkon palvelut

Kiinteän verkon liittymät vähenivät vuoden 2009 ensimmäisen vuosipuoliskon aikana reilut seitsemän prosenttia. Kesäkuun lopussa liittymiä oli noin 1,53 miljoonaa kappaletta. Puhelumäärät ja -minuutit laskivat liittymämäärää rajummin, sillä sekä kiinteässä verkossa soitettut puhelut että puheluminuutit vähenivät noin 12 prosenttia edelliseen vuosipuoliskoon

verrattaessa. Viime vuoden vastaavaan ajanjaksoon verrattuna puheluminuutit putosivat vajaan neljänneksen ja puhelumäärät reilun viidenneksen. Perinteisten kiinteän verkon operaattoreiden markkinaosuuksissa ei tapahtunut merkittäviä muutoksia, joskin TeliaSoneran liittymämäärät laskivat edelleen hieman muita suuria operaattoreita enemmän.

Vuosi	2006		2007		2008		2009	
	Heinä-joulukuu	Tammi-kesäkuu	Heinä-joulukuu	Tammi-kesäkuu	Heinä-joulukuu	Tammi-kesäkuu	Heinä-joulukuu	Tammi-kesäkuu
Kiinteän verkon liittymät	1 920 000	1 830 000	1 740 000	1 650 000	1 650 000	1 530 000		
Puhelut (kpl)	620 000 000	553 000 000	495 000 000	458 000 000	409 000 000	363 000 000		
Puheluminuutit	2 298 000 000	2 198 000 000	1 827 000 000	1 644 000 000	1 396 000 000	1 244 000 000		

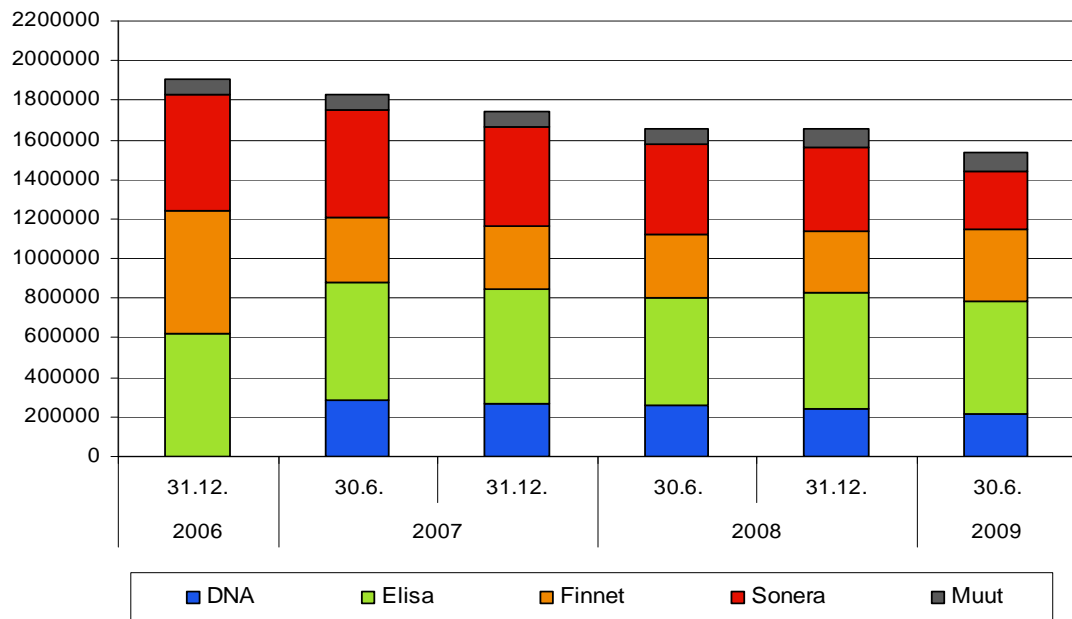
Taulukko 4. Kiinteän puhelinverkon liittymien ja puhelumäärien kehitys vuosina 2006 - 2009.

Kuvio 8. Kiinteän verkon puhelut vuosina 2006 - 2009.

Elisan markkinaosuus oli noin 37 prosenttia, TeliaSoneran noin 24 prosenttia, Finnet-ryhmän noin 19 prosenttia ja DNA:n noin 14 prosenttia. Muiden operaattorien

yhteenlaskettu markkinaosuus oli kasvanut hieman, ollen kesäkuun lopussa noin kuusi prosenttia.

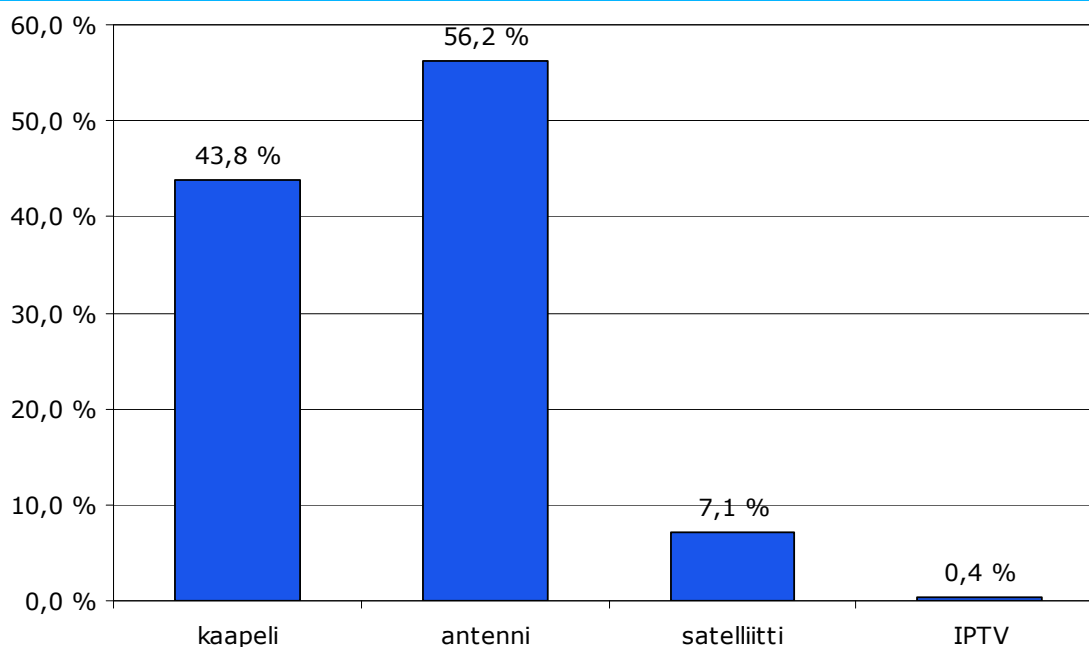
Kuvio 9. Kiinteän verkon liittymät ja markkinaosuudet operaattoriryhmittäin vuosina 2006 - 2009.

TELEVISIOTOIMINTA

Televisiolähetysten vastaanottotavat

Tv-talouksien määrä oli vuoden 2009 touko-kesäkuussa samalla tasolla kuin vuoden 2008 lopussa. Tv-talouksien ulkopuolelle jäävien talouksien osuus oli kumpainakin ajankohdana noin kahdeksan prosenttia. Noin 44 prosenttia tv-talouksista ilmoitti vastaanottavansa televisiolähetystä kaapelitelevisioverkon kautta. Loput 56 prosenttia vastanneista ilmoitti vas-

taanottavansa lähetystä ensisijaisesti maanpäällisen antenniverkon kautta sekä muilla tekniikoilla kuten satelliittiantennilla. IPTV:n eli laajakaistayhteyden kautta televisiolähetystä seurasi alle prosentin osuus tv-talouksista. On syytä huomioida, että samassa kotitaloudessa voidaan vastaanottaa televisiolähetystä useammalla tavalla.

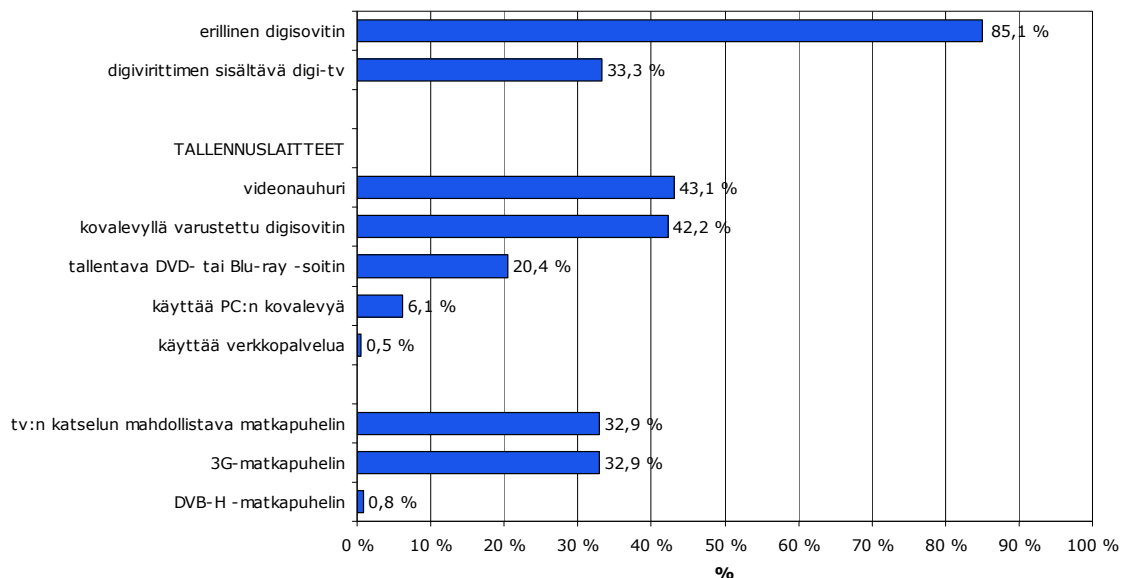

Kuvio 10. Televisiolähetysten vastaanottotavat touko-kesäkuussa 2009 (osuus tv-talouksista, Lähde: Finnpanel Oy).

Digivirittimellä varustettujen televisioiden eli niin sanottujen integroitujen televisioiden määrä oli jatkanut kasvuaan vuoden vaihteen 25 prosentista 33 prosenttiin. Erillinen digisovitin oli kuitenkin edelleen pitänyt paikkansa yleisimpänä digivastaanottimena. Touko - kesäkuussa erillinen digisovitin löytyi 85 prosentista tv-talouksista. Usealla suomalaisella oli myös mahdollisuus katsoa televisio-ohjelmia matkapuhelimen välityksellä. Noin 33 prosenttia tv-talouksista ilmoitti omistavansa television katselua tukevan matkapuhelimen. Luku sisältää matkapuhelimet, jotka

mahdollistavat joko maanpäällisen antenniverkon kautta (DVB-H) tai matkaviestinverkossa siirrettävien televisiolähetysten vastaanottamisen.

Tallennuslaitteista kovalevyllä varustettu digisovitin löytyi jo miltei yhtä monesta tv-taloudesta kuin videonauhuri. Videonauhureita oli 43 prosentissa ja kovalevyllä varustettuja digisovittimia 42 prosentissa tv-talouksista. Lisäksi tallentava DVD- tai Blu-ray-soitin löytyi jo 20 prosentissa tv-talouksista.

Kuvio 11. Digilaitteiston yleisyys tv-talouksissa touko-kesäkuussa 2009 (virhemarginaali enimmillään $\pm 2,7$ %, Lähde: Finnpanel Oy).

HD-valmius eli valmius ottaa vastaan televisiolähettyksiä teräväpiirtona on hitaasti yleistynyt suomalaisissa tv-talouksissa. Vuoden 2009 touko-kesäkuun vaihteessa noin 27 prosentissa tv-talouksia oli terä-

väpiirtonäytöllinen litteä televisio. Sen sijaan teräväpiirtovirittimellä varustettuja digisovittimia ei ollut läheskään yhtä monessa kotitaloudessa, sillä sellainen löytyi vain kuudesta prosentista tv-talouksia.

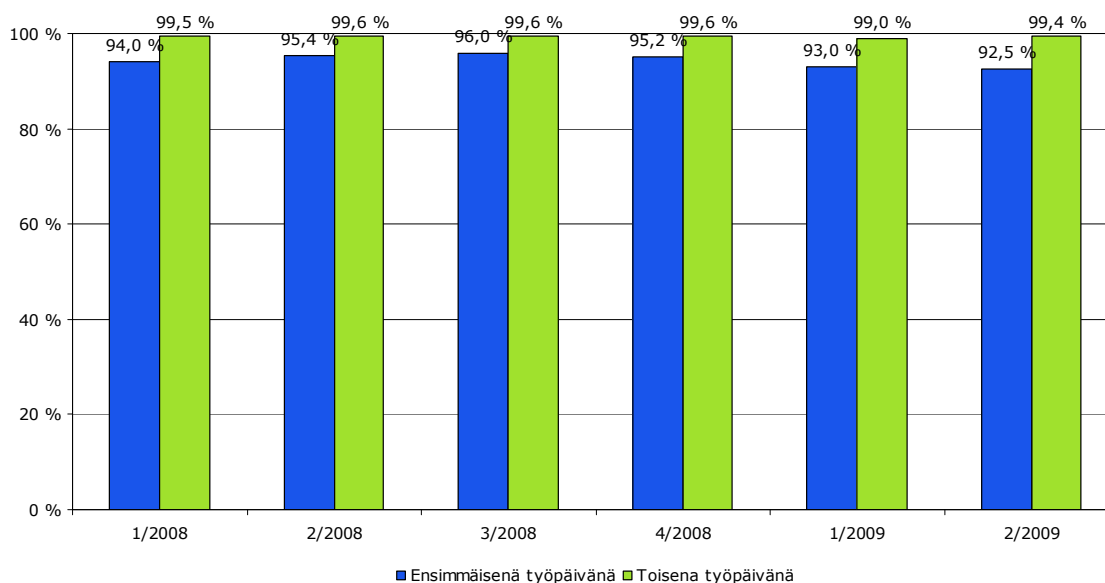
POSTITOIMINTA

1. luokan kirjeen kulkunopeus

Yleispalveluun kuuluvat kotimaan kirjelmä-hetykset, jotka on jätetty postiyritykselle seuraavana työpäivänä jaettaviksi (eli niin sanottu 1. luokan kirje), on jaettava niin, että lähetyksistä vähintään 85 prosenttia on perillä seuraavana työpäivänä ja vähintään 98 prosenttia viimeistään toisena työpäivänä. Tämä kotimaan yleispalvelun laatustandardi perustuu lakiin postipalvelulain muuttamisesta vuodelta 2005. Lainmuutoksen tarkoituksena oli mahdollistaa jakelun aikaistaminen harvaan asutuilla seuduilla. Viestintävirasto edellyttää, että postipalvelulain lainmuutoksesta huolimatta kirjeiden kulkunopeus säilyy lainmuutoksen voimaantuloa edeltävällä tasolla kaikilla niillä alueilla, joilla ei ole toteutettu jakelun aikaistamista. Näiden alueiden osalta tämä tarkoittaa sitä, että

95 prosenttia lähetetyistä kirjeistä tulee olla perillä ensimmäisenä lähetystä seuraavana työpäivänä.

Itella Oyj seuraa 1. luokan kirjeiden kulkunopeutta jatkuvan paneelitutkimuksen avulla. Ensimmäisen luokan kirjeistä keskimäärin noin 95 prosenttia jaettiin vuonna 2008 lähetystä seuraavana työpäivänä. Keskimäärin 99,5 prosenttia ensimmäisen luokan kirjeistä jaettiin viimeistään toisena lähetystä seuraavana päivänä vuonna 2008. Vuoden 2009 kahden ensimmäisen vuosineljänneksen aikana keskimäärin noin 93 prosenttia ensimmäisen luokan kirjeistä jaettiin lähetystä seuraavana työpäivänä ja keskimäärin noin 99 prosenttia kirjeistä oli jaettu viimeistään toisena lähetyksen jälkeisenä työpäivänä.

Kuvio 12. Ensimmäisen luokan kirjeen kulkunopeus (kumulatiivinen tulos, Lähde: Kirjeen palvelutasotutkimus. Itella Oyj/Add Value Research Oy ja Tietokiila Oy).

INVESTOINTISEURANTA

Viestintäviraston investointiseurannan kohderyhmänä ovat kaikki Suomen teleyritykset. Markkinakatsauksessa lähempään tarkasteluun on valittu suurimmat teleyritykset teletoiminnan liikevaihdolla ja kokonaisliikevaihdolla mitattuna. Näiden yhdentoista suurimman teletoiminnan liikevaihdot muodostavat yli 90 prosenttia Suomen kaikkien teleyritysten teletoiminnan liikevaihdoista ja niiden perusteella voidaan tehdä johtopäätöksiä koko toimialan investointikäyttäytymisestä.

Nämä yksitoista yritystä ovat kokonaisliikevaihtonsa mukaisessa järjestyksessä: TeliaSonera Finland Oyj (jäljempänä TSF), Elisa Oyj (Elisa), DNA konserni (DNA), Sanoma Television Oy (Sanoma), Anvia konserni (Anvia), Digita Oy (Digita), Aina-Com Oy (Aina), TDC Oy Finland (TDC), Pohjanmaan Puhelin PPO konserni (PPO), Kymen Puhelin Oy (KYMP), ja Salon Seudun Puhelin konserni (SSP). Viestintävirasto seuraa tulevaisuudessa vuosittain

suurimpien teleyritysten investointimahdollisuuksia ja -tarpeita ja niissä tapahtuvaa kehitystä. Investointeihin on otettu mukaan kaikki bruttomääräiset investoinnit, ja investointeja ei ole eroteltu aineellisiin tai aineettomiin investointeihin.

Teletoiminta on luonteeltaan hyvin investointi-intensiivistä, ja toimialan yritysten investointiaste eli investointien suhde liikevaihtoon on erittäin suuri. Perustuen Balance Consultingin tietoihin suomalaisien teleyritysten investointiasteen mediaani televiestintä toimialalla oli vuonna 2008 11,3 prosenttia, kun Suomen kaikkien yritysten investointiasteen mediaani oli 1,2 prosenttia.

Alan investointien kannalta keskeiset tilinpäätös- ja tunnusluvut on saatu Balance Consultingin oikaistuista tilinpäätösanalyysistä. Luottoluokitukset perustuvat Suomen Asiakastieto Oy:n Rating Alfa -raporttiin 2.9.2009.

Tilinpäätöstiedot 2008, M€	TSF ¹	Elisa	DNA	Sanoma	Anvia	Digita ²	Aina	TDC ³	PPO	KYMP	SSP
liikevaihto	2 915	1 485	647	140	95	91	87	85	41	41	33
investoinnit, 3 vuoden keskiarvo	585	199	85	14	16	21	4	8	24	5	21
investointiaste, 3 vuoden keskiarvo	22 %	13 %	16 %	10 %	19 %	20 %	5 %	10 %	67 %	14 %	57 %
suunnitelman mukaiset poistot	415	207	97	10	12	8	4	10	6	5	3
kirjanpidon tulos	1 045	176	47	22	13	8	-5	7	7	2	2
tasearvo	8 070	2 031	912	127	167	164	48	81	164	65	88
rahoitustulos	1 448	389	144	31	20	40	-1	14	15	7	5
tasesubstanssi	6 040	873	553	87	88	129	3	54	130	54	81
korolliset nettovelat	64	812	129	..	-55	-30	13	2	-12	-22	-37
sijoitetun pääoman tuotto	20 %	16 %	10 %	24 %	8 %	30 %	-27 %	8 %	7 %	5 %	8 %
omavaraisuusaste	82 %	43 %	61 %	73 %	81 %	79 %	13 %	73 %	89 %	84 %	92 %
liikevaihdon kasvu %, 3 vuoden keskiarvo	5 %	4 %	21 %	30 %	9 %	1 %	32 %	4 %	9 %	7 %	-5 %
luottoluokitus	AAA	AAA	AAA	AAA	AAA	AAA	A	AA+	AAA	AAA	AAA

Taulukko 5. Suurimpien teleyritysten tilinpäätöstietoja 2008 sekä luottoluokitukset, (Lähde Balance Consulting ja Suomen Asiakastieto Oy). ¹TeliaSonera Finland Oyj:n viimeisin saatavilla oleva tilinpäätös on ajalta 1.1. - 31.12.2007. Konsernitiilinpäätökseen sisältyvät yhtiöt, jotka emoyhtiö TeliaSonera Finland Oyj omistaa suoraan tai välillisesti yli 50 % osakkeista ja äänimäärästä sekä osuudet pää-osuusmenetelmän mukaisesti niistä yhtiöistä, joista emoyhtiö omistaa 20 - 50 % osakkeista ja äänivallasta. ²Digita Oy:n viimeisin saatavilla oleva tilinpäätös on ajalta 1.4.2007 - 31.3.2008. ³TDC Oy:n vuoden 2006 investointimäärät ja liikevaihtotiedot perustuvat TDC Song Oy:n tilinpäätöstietoihin.

Yritysten kannattavuus, omavaraisuusaste ja luottoluokitus olivat lähes kaikilla 11 yrityksellä erittäin hyvät. Ainan tulos oli ainoana tarkasteltavista yrityksistä tappiollinen. PPO ja SSP olivat liikevaihtoonsa nähden investoineet selvästi eniten viimeisen kolmen vuoden aikana. Huomiota

herättää lähes kaikkien vahvat tasesubstanssit, jotka kuvaavat yritysten omien varojen määrää. Vahva tasesubstanssi toimii tappiopuskurina huonojen vuosien eli perättäisten tappiollisten ajanjaksojen varalle.

Balance Tilaston toimialatietoa, vuoden 2008 tiedot	Televiestintätoimialan mediaani	Kaikkien yritysten mediaani
investointiaste, 3 vuoden keskiarvo	11,9 %	1,3 %
sijoitetun pääoman tuotto	7,6 %	17,2 %
omavaraisuusaste	78,9 %	45,2 %
liikevaihdon kasvu %, 3 vuoden keskiarvo	3,4 %	6,6 %

Taulukko 6. Teleliikenne-toimialan ja kaikkien Suomen yritysten tilinpäätösten tunnuslukuja 2008 (Lähde: Balance Consulting). Taulukkoon on koottu Balance Tilastosta saadut televiestintätoimialan sekä vertailun vuoksi kaikkien yritysten tunnuslukujen ja investointiasteiden mediaanit vuodelta 2008.

Valittujen yhdentoista yrityksen investointimahdollisuuksia on arvioitu vertaamalla yrityksen hallussa olevaa rahamäärää keskimääräisiin investointeihin, jotka yritys on tehnyt viimeisen kolmen vuoden aikana. Mitä suurempi rahamäärä yritys-

sellä on hallussaan verrattuna aiempiin tehtyihin investointeihin, sen paremmat mahdollisuudet yrityksellä on tehdä investointeja. Rahamäärä on laskettu seuraavan kaavan mukaisesti:

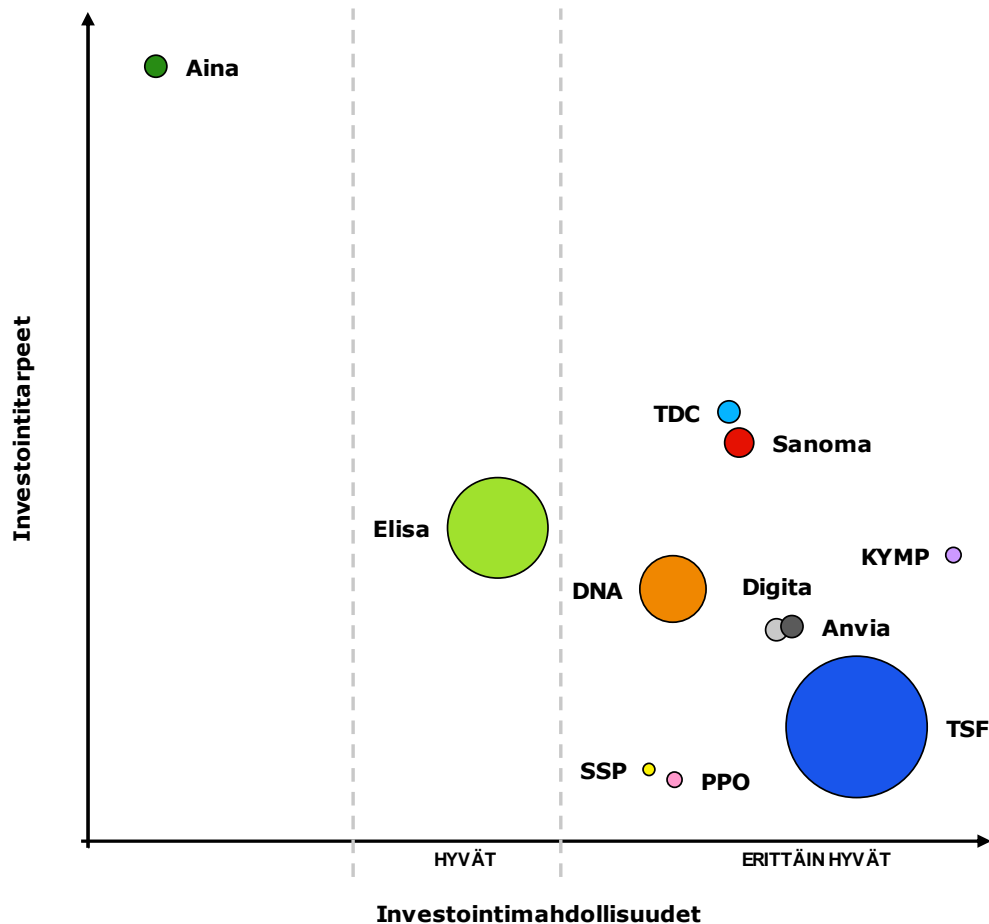
Rahamäärä = rahoitustulos + tasesubstanssi - korolliset nettovelat - laskennallinen omistajien tuotto-osuus (10 % tasesubstanssista).

Investointitarvetta voidaan arvioida suhdeluvulla, jossa verrataan edellisen kolmen vuoden keskimääräistä toimialan mediaani-investointiastetta yrityksen omaan kolmen vuoden keskimääräiseen investointiasteeseen. Mitä suurempi on toimialan investointiaste yrityksen omaan investointiasteeseen verrattuna, sitä suurempi on yrityksen tarve investoida.

On syytä huomioida, että valitut mittarit ovat suuntaa-antavia. Niiden tarkoitus on antaa mahdollisimman yksinkertainen, mutta kuitenkin kuvaava käsitys teleyritysten investointimahdollisuuksista ja -tarpeista. Mittarit on kehitetty Viestintäviraston investointien kehityksen seurannan tarpeisiin yhteistyössä Balance Consultingin kanssa.

Investointimahdollisuuden ja -tarpeiden tunnusluvut vuonna 2008	TSF	Elisa	DNA	Sanoma ¹	Anvia	Digita	Aina	TDC	PPO	KYMP	SSP
investointimahdollisuudet	11,7	1,8	6,0	7,9	9,5	9,0	-3,1	7,6	6,0	15,1	5,4
investointitarpeet	0,5	0,9	0,7	1,2	0,6	0,6	2,3	1,2	0,2	0,8	0,2

Taulukko 7. Suurimpien teleyritysten investointimahdollisuudet ja -tarpeet (**investointimahdollisuuksien luokittelu**: alle 0,5, erittäin vaikeat, 0,5 - 1 vaikeat, 1 - 1,5 kohtalaiset, 1,5 - 2 hyvät ja yli 2,5 erittäin hyvät, **investointitarpeiden luokittelu**: alle 0,7 vähäiset, 0,7 - 1,5 kohtalaiset ja yli 1,5 suuret). ¹Sanoma Televisio Oy:n tiedoista puuttuvat korolliset nettovelat, joten ne on oletettu nollassa.

Kuvio 13. Teleyritysten investointimahdollisuudet ja investointitarpeet.

Yhteenvetona voidaan todeta, että valittujen yhdentoista suurimman teleyrityksen mahdollisuudet investoida ovat rahoituskellisesti lähes kaikilla erittäin hyvät. Vuonna 2007 liikevaihtonsa kaksinkertaisaneen Ainan investointimahdollisuudet ovat näillä mittareilla selvästi muita heikommat.

Teletoimialalla investoinnit ovat myös luonteeltaan syklisiä ja siitäkin syystä investointitarpeet vaihtelevat. Jos yritys on hiljattain tehnyt suuria investointeja, ei sillä ole välttämättä tarvetta lähitulevaisuudessa tehdä kuin vaadittavia korvausinvestointeja. Esimerkiksi SSP oli tehnyt vuonna 2007 liikevaihtonsa nähden puoltokertaisen (160 %) suuruiset investoinnit ja vuonna 2008 sen investoinnit

olivat noin kolmasosan (36 %) liikevaihtoon suhteutettuna. Tämän perusteella voidaan arvioida, että yrityksellä ei juuri tällä hetkellä ole suuria investointitarpeita, vaikka muiden teleyritysten tapaan sen investointimahdollisuudet ovat erittäin hyvät. Suurimmat investointitarpeet ovat Ainalla, Sanomalla ja TDC:llä.

Rahoituskellisesti hyvät mahdollisuudet investointeihin eivät kuitenkaan vielä takaa investointeja, sillä niiden tekemiseen vaikuttavat myös lukuiset muut yrityksen omaan strategiaan ja toimintaympäristöön liittyvät tekijät. Yrityksillä tulee tietenkin myös olla vahva näkemys siitä, että uusinvestoinnit ovat sille kannattavia ennen kuin nämä investoinnit toteutuvat.

Yhteystiedot

PI 313

Itämerenkatu 3A

00181 Helsinki

puh. 09 69 661

fax. 09 6966 410

www.ficora.fi